



การจัดการความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้นำในชุมชนท้องถิ่น : กรณีศึกษา เขตพื้นที่ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี* ชวงศ์ อุบลี**

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การจัดการความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้นำในชุมชนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเขตพื้นที่ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับผู้นำท้องที่ในเขตพื้นที่ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี และ 2) เพื่อแสวงหาแนวทางการจัดการความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องที่ในพื้นที่ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

ระเบียบวิธีวิทยาการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แนวกรณีศึกษา (Case study approach) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key -Informants) ประกอบไปด้วย ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ ผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ และประชาชนทั่วไป ในเขตพื้นที่ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลกับแนวคิดทฤษฎี

ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยและเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่น และผู้นำท้องที่ พบว่า

ปัจจัยด้านโครงสร้างการทำงาน ถือเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เนื่องจากการทำงานของผู้นำท้องถิ่นและท้องที่เป็นการทำงานที่มีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน แต่ต้องทำงานในพื้นที่และกลุ่มประชาชนเดียวกัน ในทางปฏิบัติพบว่า การกำหนดขอบเขต บทบาทหน้าที่การทำงานยังไม่มีชัดเจน รวมทั้งผู้นำบางกลุ่มยังไม่เข้าใจบทบาทที่ถูกต้องทำให้มีการทำงานเกินหน้าที่ หรือบางครั้งก็เป็นการผลักภาระความรับผิดชอบต่างๆ ที่เป็นหน้าที่ของตน

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยชุมชน เรื่อง การสร้างความปรองดองในระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษา เขตเทศบาลตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี โดยได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันพระปกเกล้า ประจำปีงบประมาณ 2557

** อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี



สำหรับปัจจัยที่ถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานของความขัดแย้งและสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกพื้นที่ คือ ปัจจัยด้านค่านิยมของกลุ่มผู้นำ และปัจจัยด้านผลประโยชน์ เนื่องจากการมีทัศนคติ ความเชื่อบางอย่างที่แตกต่างกัน หรือการแย่งชิงผลประโยชน์ต่างๆ มักก่อให้เกิดความขัดแย้งได้ทั้งสิ้น

2. แนวทางการจัดการความขัดแย้งที่เหมาะสมในการจัดการปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องที่ที่สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

2.1 แนวทางที่สอดคล้องกับสภาวะการณ์ปัจจุบัน ควรใช้การเจรจาพูดคุย เนื่องจากชุมชนตำบลตะเคียนทองเป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์ทางสังคมเชิงเครือญาติสูง ดังนั้นการจัดการความขัดแย้งด้วยการเจรจาพูดคุยยังสามารถทำได้ โดยใช้การเชื่อมโยงเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมเชิงเครือญาติเป็นตัวกลางในการจัดการปัญหาความขัดแย้ง

2.2 แนวทางในระยะยาว ควรใช้มาตรการหรือกระบวนการทางกฎหมาย และการกดดันจากกลุ่ม เนื่องจากที่ผ่านมาความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่น และผู้นำท้องที่ของชุมชนตำบลตะเคียนทองยังเป็นความขัดแย้งที่ไม่รุนแรงและยังใช้การเจรจาพูดคุยได้ อย่างไรก็ตามในระยะยาวแนวโน้มความรุนแรงจะเพิ่มขึ้น การจัดการความขัดแย้งระหว่างผู้นำอาจจะต้องใช้กระบวนการทางกฎหมาย ขณะเดียวกันการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการความขัดแย้งก็เป็นสิ่งที่ต้องมีการดำเนินการควบคู่กัน โดยต้องสร้างการมีส่วนร่วมให้ชุมชนได้รับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจ และกดดันให้เกิดข้อยุติ

2.3 แนวทางเฉพาะหน้า เพื่อป้องกันไม่ให้ความขัดแย้งลุกลามบานปลาย คือ การหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง เพื่อให้ความขัดแย้งยุติลงเป็นการชั่วคราวก่อนที่จะหาวิธีการจัดการอื่นมาใช้จัดการความขัดแย้งต่อไป เนื่องจากการหลีกเลี่ยงความขัดแย้งไม่สามารถทำให้ความขัดแย้งหมดไปได้ และพร้อมที่จะปะทุขึ้นมาได้ตลอดเวลา ดังนั้นมาตรการดังกล่าวจึงควรเป็นมาตรการเฉพาะหน้ามากกว่าที่จะนำมาใช้เป็นหลักในการจัดการความขัดแย้ง

คำสำคัญ: การจัดการความขัดแย้ง/ ผู้นำท้องถิ่น



Conflict Management among Local Community Leaders: A Case Study in Ta Kien Thong Sub-district Khitchakoot District Chanthaburi Province

Chwong Ubali *

Abstract

The purposes of this research entitled “Conflict Management among Local Community Leaders: a Case Study in Ta Kien Thong Sub-district Khitchakoot District Chanthaburi Province” were 1) to study factors causing the conflict between civic leaders and local area leaders in Ta Kien Thong Sub- district Khitchakoot District Chanthaburi Province and 2) to search for solutions of the conflict management between the civic leaders and local area leaders in Ta Kien Thong Sub-district Khitchakoot District Chanthaburi Province.

The qualitative research methodology is used with the case study approach. The data are collected from key informants consisting of the civic leaders, local area leaders, informal community leaders, and common people in the area of Ta Kien Thong Sub-district Khitchakoot District Chanthaburi Province. The content analysis are used in data analysis process by interpreting from interviews, participatory observation, and then linking all of the collected data with related concepts and theory.

The research findings are as follows:

1. The factors and conditions which caused the civic leaders and local area leaders to have the conflict are found as that organization structure is the main factor causing the conflict. The problem is the job responsibility of the civic leaders and local area leaders are different, but they both work in the same area and they are responsible for taking care of the same group of people. Practically, their job description and responsibility are not obviously assigned. In addition, some leaders have no understanding of their job responsibility resulting in excessively working and job incidence.

* Lecturer, Faculty of Humanities and Social Science, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi Province



The values of the leaders are also the common factor leading to the conflict as well as the factor of interest which is caused by different attitudes, beliefs, and usurpation of interest.

2. The methods to manage the conflict between the civic leaders and local area leaders in Ta Kien Thong Sub-district Khitchakoot District Chanthaburi Province are divided into 3 solutions.

2.1. The solution which is in conformity with current situations is to have a negotiation. This is because the community in Ta Kien Thong Sub-district is socially based on the kinship. Thus, the negotiation with the kinship network still works as the solution to the conflict around this area.

2.2. The long-term legal measures and pressures from the group should be made as one of the solutions because the problem in Ta Kien Thong Sub-district is still a non-violent conflict. However, the situation might be even worse in the long run. The legal measures should be used to solve the problem. In the same way, people participation must be done by informing people the factual information for their own decision making.

2.3. Avoiding the conflict should be acted as the urgent measures in order to stop the spread of conflict and temporarily reduce the conflict. However, all of the conflicts cannot be eliminated and still can be occurred at anytime. Thus, it should be used as only the urgent measures when facing the conflict.

Keywords: Conflict Management/ Local Leader

ความเป็นมาของปัญหา

จากสภาพปัญหาความขัดแย้ง รวมถึงเหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมไทยตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา นำมาซึ่งความบาดเจ็บและการสูญเสีย อีกทั้งยังเกิดความเสียหายทางวัตถุ ทรัพย์สินรวมถึงจิตใจที่ไม่อาจประเมินมูลค่าความเสียหายได้ ถึงแม้เหตุการณ์เหล่านั้นจะได้อยู่ดิ่งแล้วแต่สังคมไทยก็ยังคงอยู่ในยุคแห่งความหวาดกลัวและความหวาดระแวง ในเบื้องลึกความขัดแย้งยังคงมีอยู่ในความคิดของประชาชน มีการแบ่งแยกสังคมออกเป็นสองฝักสองฝ่ายอย่างชัดเจน (สรุปรายงานผลการดำเนินงานเวที“พูดจาหาทางออกประเทศไทย”. 2556, น.1)

ปรากฏการณ์ดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นกับพื้นที่ระดับชาติเท่านั้น ในระดับท้องถิ่นเองก็มีความขัดแย้งเหล่านี้อยู่เพียงแต่ยังไม่ปรากฏชัดเจนเท่ากับความขัดแย้งในระดับชาติ สาเหตุหลักที่



ก่อให้เกิดความขัดแย้งในระดับท้องถิ่นนั้นมีแนวโน้มว่าเกิดขึ้นมาจากการที่มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างการปกครอง เมื่อมีบังคับใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และการนำนโยบายการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นตั้งแต่รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2540 เป็นต้นมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน กล่าวคือการแตกตัวทางสังคม (Social Differtiation) ขององค์กรทางด้านการเมืองการปกครองซึ่งแต่เดิมจะมีเฉพาะองค์กรปกครองท้องถิ่น และได้มีการเปลี่ยนแปลงดังนี้ (หลักสูตรรัฐศาสตร์.คู่มือนักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตร์ 2555, น.24)

1) มีการขยายตัวขององค์กรปกครองท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีอิสระในการดำเนินการโดยมีงบประมาณ บุคลากร ผู้บริหารของตนเอง (Autonomy) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 จนถึงปัจจุบันมีองค์การบริหารส่วนตำบล ถึง 7,853 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2555)

2) มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติการปกครองท้องถิ่นในปี พ.ศ.2551 โดยเพิ่มบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านมากขึ้น คือ ให้มีวาระการดำรงตำแหน่งถึงอายุ 60 ปี และให้ผู้ใหญ่บ้านในแต่ละหมู่บ้านเป็นผู้เลือกตั้งกำนันแทนการเลือกตั้งกำนันโดยตรงจากประชาชน รวมถึงการเพิ่มอำนาจของคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้เป็นองค์กรหลักในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและบริหารจัดการร่วมกับองค์กรอื่นทุกภาคส่วน นอกจากนี้ยังมีมติคณะรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เมื่อต้นปี พ.ศ.2552 ให้ขึ้นเงินเดือนผู้ใหญ่บ้าน 50% ในปี พ.ศ.2552 และเพิ่มเป็น 100% ในปี พ.ศ.2553 การบังคับใช้พระราชบัญญัติการปกครองท้องถิ่นดังกล่าว มีเจตนารมณ์สถานะภาพขององค์กรปกครองท้องถิ่นและมีผลให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจการเมืองในระดับหมู่บ้านมากขึ้น เช่น มีการลงทุนใช้เงินเพื่อการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน แต่ละครั้งเป็นเงินหลักแสนจนถึงหลักล้าน

นอกจากนี้จะมีปัจจัยเสริมอื่นที่มีผลต่อการแตกตัวทางสังคมในระดับตำบล เช่น มีพระราชกฤษฎีกาในปี พ.ศ.2551 มีการกำหนดให้จังหวัดเป็นนิติบุคคลที่สามารถจัดตั้งงบประมาณจังหวัดของตัวเอง โดยไม่ต้องเป็นส่วนหนึ่งของกระทรวง ทบวง กรม เช่นที่เคยเป็นมาในอดีต ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามกฤษฎีกานี้ กำหนดให้มีกระบวนการวางแผนจากล่างขึ้นบน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นขึ้นสู่ระดับอำเภอและรวบรวมเป็นแผนพัฒนาจังหวัด ดังนั้นการวางแผนและจัดสรรทรัพยากรในระดับตำบลก็จะก่อให้เกิดการเมืองของการจัดทำงบประมาณขึ้นมา ปัจจัยเสริมอีกปัจจัยหนึ่งก็คือ การที่กระทรวง ทบวง กรมอื่นๆ พยายามปรับตัวเพื่อทำงานในระดับท้องถิ่นมากขึ้น เช่น การปรับตัวของกรมพัฒนาชุมชน สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) องค์การมหาชน อาทิ กองทุนสร้างเสริมสุขภาพ หน่วยงานเหล่านี้ได้ใช้ตำบลเป็นหน่วยขับเคลื่อน พร้อมทั้งนำงบประมาณลงสู่ตำบล ซึ่งจะทำให้ตำบลเกิดกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

กระบวนการแตกตัวทางสังคมในระดับตำบลได้ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาเรื้อรังที่ตามมาในระดับตำบล เช่น ความแตกแยกระหว่างผู้นำในตำบล การแบ่งพรรคแบ่งพวกระหว่างกลุ่มชาวบ้าน การขาดความร่วมมือของคนในชุมชนส่วนใหญ่เพื่อจัดงานสาธารณะต่างๆ เป็นต้น ปัญหาเชิงโครงสร้างและผลกระทบดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องมาจากกระบวนการแตกตัวทางสังคมยังไม่มีกลไกในเชิงสถาบันของตำบลที่จะเข้ามาบูรณาการสังคม (Social Integration) โครงสร้างกลไกทางสถาบันของตำบลที่มีอยู่เดิม คือ วัด และระบบเครือญาติก็ไม่สามารถทำหน้าที่ในการบูรณาการความแตกตัวในระดับตำบลได้ เนื่องจาก การขยายตัวของทุนนิยมในระดับตำบล เช่น วัดในปัจจุบันไม่ได้เป็นพื้นที่สาธารณะในการจัดกิจกรรมส่วนรวมของตำบลดังเช่นในอดีต ยกเว้น การทำกิจกรรมในเชิงพิธีกรรมทางศาสนา เป็นต้น

ความขัดแย้งในชุมชนได้ขยายวงกว้างมากขึ้นเรื่อยๆ หลังจากมีการสถาปนารูปแบบการปกครองที่ยังคงทับซ้อนกันในเชิงพื้นที่หลังจากมีกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ที่กำหนดให้มีการกระจายอำนาจและสร้างรูปแบบการปกครองแบบท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นดังที่กล่าวมาแล้ว ขณะที่รูปแบบการปกครองส่วนภูมิภาคที่มีการปกครองในส่วนหนึ่งของท้องที่ยังคงใช้พื้นที่ร่วมกันกับการปกครองแบบท้องถิ่น มีการจัดสรรงบประมาณการพัฒนาผ่านช่องทางท้องถิ่นและท้องที่ มีการต่อสู้แข่งขันทางการเมืองในการเลือกตั้งผู้นำ หรือในบางครั้งงบประมาณการพัฒนาถูกส่งผ่านทางท้องถิ่นโดยให้ท้องที่เข้ามาบริหารจัดการจัดการชุมชน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้กลายเป็นประเด็นของความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้นำท้องถิ่น และผู้นำท้องที่ นำไปสู่ความขัดแย้งที่ขยายวงกว้างไปยังประชาชนในชุมชนที่จำเป็นต้องเลือกยืนข้างใดข้างหนึ่ง เนื่องจากยังคงมีความสัมพันธ์ทางสังคมร่วมกัน เช่น การเป็นพรรคพวกเพื่อนฝูง การเป็นเครือญาติ เป็นต้น

จากสาเหตุดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าปัญหาความขัดแย้งในระดับท้องถิ่นที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่นั้นมีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมือง และข้อกฎหมาย อีกทั้งโครงสร้างทางสังคมที่มีอยู่เดิมไม่สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ความขัดแย้งในชุมชนท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในระดับกลุ่มผู้นำทั้งท้องถิ่นและท้องที่ จากความขัดแย้งที่ไม่รุนแรงไปสู่ขัดแย้งที่รุนแรง จากที่มีผู้เกี่ยวข้องจำนวนไม่มากก็กลายเป็นมีผู้เกี่ยวข้องมากขึ้น สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากลักษณะความสัมพันธ์เชิงสังคมของชุมชนระดับท้องถิ่นนั้นเป็นความสัมพันธ์แบบเครือญาติ พวกพ้อง ดังนั้นหากพวกพ้องตนหรือญาติตนมีปัญหาขัดแย้งกับกลุ่มใด พวกพ้องก็มักจะมีความขัดแย้งตามไปด้วย จนท้ายที่สุดความขัดแย้งอาจลุกลามบานปลายเกินกว่าที่จะแก้ไขได้

มิผลการศึกษาวิจัยหลายชิ้นได้มีการศึกษาสำรวจเกี่ยวกับประเด็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องที่ไว้หลายแห่ง เช่น การศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัด



ชัยภูมิพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำท้องถิ่น (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่อนข้างน้อยทำให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวกในท้องถิ่นและท้องถิ่นและการติดต่อสื่อสารขาดประสิทธิภาพการขาดผู้ประสานงาน ขาดข้อมูลที่จำเป็นต้องรับรู้ร่วมกันทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกัน (ศักดิ์ชาย บุญโนนแต่, 2554, น.บทคัดย่อ) หรือจากกรณีการศึกษาเรื่อง การจัดการความขัดแย้งในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นกับผู้นำท้องถิ่น เขตพื้นที่ตำบลฉวาง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่าความขัดแย้งในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นกับผู้นำท้องถิ่นเกิดจากสาเหตุหลัก 3 ประการคือ (1) ความไม่ชัดเจนในระเบียบกฎหมาย โดยเฉพาะบทบาทอำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่ายซึ่งถูกกำหนดโดยกฎหมายคนละฉบับกันและแต่ละฉบับก็มีความซ้ำซ้อนกันอยู่ (2) เกิดจากปัญหาการเข้าสู่ตำแหน่งของผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่นเนื่องจากต่างฝ่ายก็มาจากการเลือกตั้งเป็นคู่แข่งทางการเมืองจึงไม่ต้องการให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีคะแนนเสียงมากกว่าและไม่ต้องการให้ฝ่ายตรงข้ามมีผลงานโดดเด่นกว่าตน (3) เกิดจากมารยาทในการทำงานการไม่ให้เกียรติซึ่งกันและกันและความขัดแย้งส่วนตัว (นพนนธ์ หวานชื่น และคณะ, 2556, น.บทคัดย่อ)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นเครื่องยืนยันได้ว่าปัจจุบันความขัดแย้งในชุมชนท้องถิ่นเป็นปัญหาที่น่าจับตามอง เพราะหากปล่อยไว้ปัญหาอาจขยายความรุนแรงเกินกว่าที่จะเยียวยาแก้ไขและส่งผลกระทบในระดับประเทศ ดังนั้นการแสวงหาแนวทางการสร้างความปรองดองในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะในประเด็นความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่น และผู้นำท้องถิ่นที่เป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่จึงกลายเป็นสิ่งจำเป็นจะต้องมีการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบเนื่องจากเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกิดขึ้นทั่วไปในตำบลต่างๆ ของประเทศ และมีแนวโน้มที่จะขยายวงกว้างและขยายความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ

พื้นที่ชุมชนตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี เป็นตำบลหนึ่งที่กำลังประสบปัญหาคล้ายคลึงกับหลายๆ พื้นที่ในเรื่องของความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับผู้นำท้องถิ่น เนื่องจากแต่เดิมในอดีตนั้นชุมชนตำบลตะเคียนทองเป็นชุมชนที่อยู่กันอย่างเรียบง่าย และมีความสัมพันธ์ลักษณะเชิงเครือญาติ จากการศึกษาทางประวัติศาสตร์พบว่าชุมชนตำบลตะเคียนทอง เป็นชุมชนที่มีชาวชองดั้งเดิมอาศัยอยู่ โดยมีการตั้งถิ่นฐานมาอย่างยาวนานกว่า 200 ปี ในอดีตจะอาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆ หรือเป็นครอบครัว 20-30 ครอบครัว มีการปลูกสร้างบ้านเรือนอยู่ใกล้กัน สามารถตะโกนคุยกันได้ (สิริรัตน์ สีสัมบัติ, 2552, น.45) ลักษณะดังกล่าวได้สะท้อนสภาพความเป็นอยู่และความสัมพันธ์แบบเครือญาติอย่างเห็นได้ชัดเจน จุดเปลี่ยนที่ทำให้วิถีชีวิตของประชาชนในชุมชนตะเคียนทองต้องเปลี่ยนแปลงไปเกิดจากการที่หน่วยงานราชการของไทยได้มีแผนนโยบายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ผลที่ตามมาทำให้วิถีชีวิตของประชาชนในชุมชนตำบลตะเคียนทองต้องเปลี่ยนแปลงไป มีคนต่างถิ่นเข้าไปสร้างที่อยู่



อาศัย มีการแต่งงานระหว่างคนนอกพื้นที่กับคนในชุมชนตำบลตะเคียนทองมากขึ้น ส่งผลให้ความสัมพันธ์เชิงเครือญาติแบบเดิมลดน้อยถอยลงไป แต่สิ่งที่เพิ่มขึ้นกับเป็นเรื่องของความขัดแย้งภายในชุมชน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการแย่งชิงการใช้ทรัพยากร (นิมล คังคะวิสุทธิ. สัมภาษณ์เมื่อ 15 พฤศจิกายน 2556)

จากปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่นและท้องถิ่น ส่งผลต่อการบริหารงาน รวมทั้งการพัฒนาพื้นที่ตำบลตะเคียนทอง ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวยังคงสะสมอย่างต่อเนื่องและไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง ถึงแม้ว่าจะมีการวิพากษ์วิจารณ์จากประชาชนในพื้นที่อย่างกว้างขวาง ถึงการจัดการปัญหาแต่ก็ยังไม่มีการรวบรวมหรือหาข้อสรุปวิธีการในการหาทางออกเพื่อสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้น จากความขัดแย้งของผู้นำในระดับท้องถิ่นและท้องถิ่นในรายบุคคลเริ่มขยายตัวนำไปสู่การแบ่งพรรคแบ่งพวก นำไปสู่การแบ่งแยกประชาชนในชุมชนท้องถิ่นอย่างชัดเจนมากขึ้น

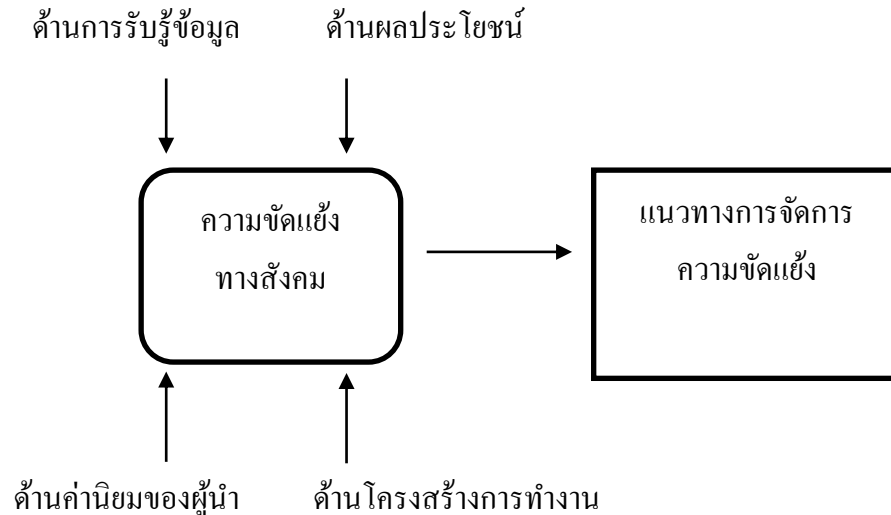
ดังนั้นจึงเป็นที่มาที่น่าสนใจว่าภายใต้การปกครองท้องถิ่นที่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และการปกครองท้องถิ่นที่มีนายกเทศมนตรีและทีมบริหาร รวมถึงสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งต้องปฏิบัติงานในพื้นที่เดียวกัน และมีเป้าหมายเดียวกัน แต่กลับมีความไม่ลงรอยกัน ไม่สามารถทำงานร่วมกันได้ท้ายที่สุดได้ส่งผลต่อทิศทางการพัฒนาของท้องถิ่นทั้งปัจจุบันและในอนาคต จึงเป็นความท้าทายที่ว่าจะทำอย่างไรเพื่อแสวงหาแนวทางการจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้น รวมถึงการสร้างความปลอดภัย ความร่วมมือร่วมใจ อันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) ศึกษาเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่น และผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
- 2) เพื่อแสวงหาแนวทางการจัดการความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี



กรอบแนวคิดในการศึกษา



วิธีการวิจัย

1. การศึกษาในครั้งนี้จะใช้ระเบียบวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แนวกรณีศึกษา (Case study approach) ซึ่งเป็นการเลือกพื้นที่ในระดับจุลภาค (Micro level) เพื่อสะท้อนภาพในระดับใหญ่ (Macro level) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key - Informants) ในเขตพื้นที่ชุมชนตะเคียนทอง ประกอบไปด้วย ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ ผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ หรือประชาชนทั่วไป ในพื้นที่เขตตำบลตะเคียนทอง อำเภอบางละมุง จังหวัดจันทบุรี

2. การวิเคราะห์ข้อมูลในที่นี่จะใช้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลกับแนวคิดทฤษฎีที่ได้ศึกษาโดยใช้ฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย 1) การจัดหมวดหมู่ของข้อมูลให้เป็นระบบ การจัดข้อมูลให้เป็นระบบเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การจำแนกประเภทข้อมูล (Typological Analysis or Taxonomy Analysis) หรือการแบ่งช่วงทางประวัติศาสตร์ (Periodization) 2) การวิเคราะห์กระบวนการ (Processual Analysis) เป็นการจำแนกกิจกรรมที่ต่อเนื่องตามลำดับเวลา เช่น การวิเคราะห์ตารางลำดับเวลา (Time-Ordered Matrix) ในเชิงคุณภาพ เป็นต้น (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2555, น.180)



ผลการศึกษา

1. ปัจจัยและเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่น และผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี คือ

1.1 ปัจจัยด้านโครงสร้างการทำงาน เป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในพื้นที่ตำบลตะเคียนทอง เนื่องจากการทำงานของผู้นำท้องถิ่นและท้องถิ่นที่เป็นการทำงานที่มีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน แต่ต้องทำงานในพื้นที่ และกลุ่มประชาชนกลุ่มเดียวกัน ในทางปฏิบัติจะพบว่ามีปัญหาในการกำหนดขอบเขต บทบาทหน้าที่การทำงานที่ไม่มีความชัดเจน ดังนั้น ผู้นำบางกลุ่มยังไม่เข้าใจบทบาทที่ต้องทำให้มีการทำงานเกินหน้าที่ หรือบางครั้งก็เป็นการผลักภาระความรับผิดชอบให้กับผู้อื่นต่างๆ ที่เป็นหน้าที่ของตน

1.2 ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูล เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในพื้นที่ตำบลตะเคียนทอง รองจากปัจจัยด้านโครงสร้างการทำงาน คือ การรับรู้ข้อมูล เนื่องจากการรับรู้ข้อมูลของกลุ่มผู้นำมีความแตกต่างกันด้วยสาเหตุต่างๆ เช่น มีการบิดเบือนข้อมูลเพื่อทำลายความน่าเชื่อถือของฝ่ายตรงข้าม การทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความเข้าใจที่ผิดต่อกลุ่มผู้นำ สิ่งเหล่านี้นำไปสู่ความขัดแย้งของกลุ่มผู้นำทั้งสองฝ่าย และการรับรู้ข้อมูลมีผลเชื่อมโยงกับโครงสร้างการทำงานด้วย กล่าวคือ เนื่องจากมีการรับรู้และเกิดความเข้าใจบทบาทหน้าที่ที่ไม่ถูกต้องของกลุ่มผู้นำบางกลุ่ม

1.3 สำหรับปัจจัยด้านค่านิยมของกลุ่มผู้นำ และปัจจัยด้านผลประโยชน์ เป็นปัจจัยพื้นฐานทั่วไปของความขัดแย้งที่สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกพื้นที่ ที่ถือเป็นเรื่องปกติ ไม่ถือเป็นต้นเหตุสำคัญของความขัดแย้ง เช่น ปัจจัยด้านค่านิยมที่ถือว่าเป็นเรื่องของการมองหรือยกยูด้านจึงเป็นการยากที่จะทำความเข้าใจ หรือปัจจัยเรื่องผลประโยชน์ที่มองว่าทุกพื้นที่มีปัญหา แต่หากมีการจัดสรรผลประโยชน์ได้อย่างลงตัวความขัดแย้งก็จะไม่เกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามปัญหาด้านค่านิยมและปัญหาด้านผลประโยชน์อาจเป็นปัญหาพื้นฐานในการที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้งได้ เช่น การมีทัศนคติ จิตสำนึก ความเชื่อบางอย่างที่แตกต่างกัน หรือการแย่งชิงผลประโยชน์ต่างๆ มักมีผลต่อความขัดแย้งทั้งสิ้น

2. แนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ชุมชนตำบลตะเคียนทอง สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

2.1 แนวทางที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน มาตรการการสร้างความปลอดภัยเพื่อจัดการปัญหาความขัดแย้งที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่ชุมชนตำบลตะเคียนทองในปัจจุบัน ควรใช้การ



เจรจาพูดคุยเนื่องจากชุมชนตำบลตะเคียนทองเป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์ทางสังคมเชิงเครือญาติสูง ดังนั้นการจัดการความขัดแย้งด้วยการเจรจาพูดคุยยังสามารถทำได้ โดยใช้การเชื่อมโยงเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมเชิงเครือญาติเป็นตัวกลางในการจัดการปัญหาความขัดแย้ง

2.2 แนวทางในระยะยาว การสร้างความปรองดองเพื่อจัดการปัญหาความขัดแย้งที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่ชุมชนตำบลตะเคียนทองในระยะยาว ควรใช้มาตรการหรือกระบวนการทางกฎหมาย และการกดดันจากกลุ่ม เนื่องจากปัจจุบันความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องที่ของชุมชนตำบลตะเคียนทองยังเป็นความขัดแย้งที่ไม่รุนแรง และยังใช้การเจรจาพูดคุยได้ อย่างไรก็ตามในระยะยาวเมื่อมีผลประโยชน์มากขึ้นความรุนแรงก็จะมากขึ้นตาม การจัดการความขัดแย้งระหว่างผู้นำอาจจะต้องใช้กระบวนการทางกฎหมายเข้ามาตัดสิน ขณะเดียวกันการพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการความขัดแย้งก็เป็นสิ่งที่ต้องมีการดำเนินการควบคู่กัน โดยต้องสร้างการมีส่วนร่วมให้ชุมชนได้รับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจในบางเรื่อง รวมถึงการกดดันให้เกิดข้อยุติในความขัดแย้ง

2.3 แนวทางเฉพาะหน้า สำหรับมาตรการเฉพาะหน้าที่เหมาะสมสำหรับการสร้างความปรองดองเพื่อจัดการปัญหาความขัดแย้งของพื้นที่ชุมชนตำบลตะเคียนทอง เพื่อป้องกันไม่ให้ความขัดแย้งลุกลามบานปลาย คือ การหลีกเลี่ยงความขัดแย้งเพื่อให้ความขัดแย้งยุติลงเป็นการชั่วคราว ก่อนที่จะหาวิธีการจัดการอื่นมาใช้จัดการความขัดแย้งต่อไป อย่างไรก็ตามการหลีกเลี่ยงความขัดแย้งไม่สามารถทำให้ความขัดแย้งหมดไปได้ และพร้อมที่จะปะทุขึ้นมาได้ตลอดเวลา ดังนั้นมาตรการดังกล่าวจึงควรเป็นมาตรการเฉพาะหน้ามากกว่าที่จะนำมาใช้เป็นหลักในการจัดการความขัดแย้ง

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1. ควรมีการสร้างระบบสื่อสารที่ดีระหว่างกลุ่มผู้นำ และประชาชนในพื้นที่ ระบบสื่อสารถือเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิบัติงานร่วมกัน หลายต่อหลายครั้งความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมักมาจากการระบบการติดต่อสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดความเข้าใจไม่ตรงกัน มีการตีความบิดเบือนข้อมูล และนำไปสู่ความขัดแย้ง ดังนั้นการป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งควรมีการสร้างระบบการติดต่อสื่อสารที่ดีภายในชุมชน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และมีการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

2. ควรปรับโครงสร้างการทำงานระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องที่ให้เกิดความชัดเจน เนื่องจากการทำงานของผู้นำทั้งสองกลุ่มเป็นการทำงานในพื้นที่เดียวกันแต่บทบาทอำนาจหน้าที่ต่างกัน ดังนั้นหากไม่มีความชัดเจนในเรื่องของบทบาท อำนาจหน้าที่ รวมทั้งการประสาน สัม



การของหน่วยงานระดับนโยบายที่ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน จะทำให้การทำงานของผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องที่ขาดประสิทธิภาพ รวมไปถึงอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งตามมา

3. ควรใช้หลักการจัดการความขัดแย้งที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน ในการจัดการความขัดแย้งของแต่ละชุมชนควรให้ความสำคัญกับบริบทของชุมชน และพยายามนำจุดแข็งของชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการจัดการความขัดแย้ง เช่น กรณีชุมชนตำบลตะเคียนทองที่มีจุดแข็งในเรื่องของความสัมพันธ์เชิงเครือญาติ การจัดการความขัดแย้งด้วยวิธีการเจรจาพูดคุยจึงนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาในเชิงทฤษฎีจะพบว่า ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อมีความสอดคล้องกับการสำรวจองค์ความรู้ที่ผ่านมาของเสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2534) ดังนี้

1) ผลการศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่น และผู้นำท้องที่ในพื้นที่ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี คือ ปัจจัยด้านโครงสร้างการทำงาน เนื่องจากการทำงานของผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องที่ที่มีบทบาทหน้าที่ต่างกัน แต่ต้องทำงานในพื้นที่เดียวกัน ในทางปฏิบัติจะพบว่ามีปัญหาในการกำหนดขอบเขต บทบาทหน้าที่ การทำงานไม่มีความชัดเจน นำไปสู่การทำงานเกินหน้าที่ หรือการผลักภาระความรับผิดชอบ ซึ่งหากพิจารณาจากนัยทางทฤษฎีของสาเหตุ ปัจจัยของความขัดแย้งจะพบว่า สอดคล้องกับการสำรวจองค์ความรู้ทางทฤษฎีของเสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2534, น.29) ในประเด็นที่ว่าความขัดแย้งมีสาเหตุจากโครงสร้าง (structural conflict) โดยเฉพาะ โครงสร้างของสังคมหรือขององค์การ ได้แก่ การแบ่งโครงสร้างของอำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน ทำให้เกิดการก้าวก่ายหน้าที่หรืองานซ้ำซ้อนกัน หรือในกรณีที่การออกแบบโครงสร้างที่ทำให้ต้องเกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายมีโอกาสเกิดความขัดแย้งจากการประสานงานได้ง่าย เพราะคนเราเมื่อเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือสังคมนั้นๆ แล้วจะมีเรื่องของการยึดถือความเป็นอัตลักษณ์และเรื่องของศักดิ์ศรีของตนเองและถ้ายังต้องทำงานในโครงสร้างที่ทำให้เกิดรู้สึกว่ามีความไม่ยุติธรรมขึ้นยังทำให้เกิดความขัดแย้งได้ง่ายขึ้น

2) ผลการศึกษาพบว่าแนวทางการจัดการปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องที่ในพื้นที่ชุมชนตำบลตะเคียนทองที่ควรใช้การเจรจาพูดคุยเนื่องจากชุมชนตำบลตะเคียนทองเป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์ทางสังคมเชิงเครือญาติสูง ดังนั้นการจัดการความขัดแย้งด้วยการเจรจาพูดคุยจึงเป็นวิธีการที่ดีที่สุด โดยการใช้การเชื่อมโยงเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมเชิงเครือญาติเป็นตัวกลางในการจัดการปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจองค์ความรู้ทางทฤษฎีของ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2534, น.35) ในประเด็นของการจัดการความขัดแย้งส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการเจรจา



ไม่ว่าจะเป็นการเจรจาแก้ปัญหาแบบไม่เป็นทางการ การเจรจาต่อรองระหว่างกลุ่ม การเจรจาไกล่เกลี่ยโดยมีคนกลาง เป็นต้น

ดังนั้นจากผลการศึกษาอาจกล่าวได้ว่า สาเหตุของความขัดแย้งในระดับท้องถิ่นที่เกิดขึ้นในปัจจุบันส่วนใหญ่เกิดมาจากการออกแบบโครงสร้างการทำงานในระดับนโยบายที่ไม่ได้คำนึงถึงแนวโน้มของปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมา ซึ่งงานวิจัย และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้สะท้อนให้เห็นถึงสาเหตุของปัญหาดังกล่าวอย่างชัดเจน นอกจากนี้จะพบว่าในแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น การเจรจาพูดคุยยังถือเป็นแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติในหลายพื้นที่ และจากงานวิจัยชิ้นนี้ก็ยังยืนยันต่อแนวทางดังกล่าว ดังนั้นหากหน่วยงาน องค์กรอื่นที่มีความความขัดแย้ง นำที่จะพิจารณานำแนวทางการเจรจาพูดคุยไปปรับใช้ ซึ่งอาจเป็นทางเลือกหนึ่งในการยุติความขัดแย้งได้

บรรณานุกรม

- โกวิท พวงงาม. (2550). การปกครองท้องถิ่นว่าด้วยทฤษฎี แนวคิด และหลักการ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- คะนอง พิณ. (ม.ป.ป.). การปกครองท้องถิ่นไทย. เอกสารประกอบการสอน.
- จอร์น แมคคอนเนล. (2549). ศาสตร์และศิลป์แห่งการระงับความขัดแย้ง. แปลโดย วิไลรัตน์ โสพสจินดา, สุภาพร พงศ์พุกภัย และอวยพร เชื้อนแก้ว. กรุงเทพฯ :มูลนิธิเด็ก.
- จิตติวิธ จันทราบุญ. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ บรรยากาศองค์การ ความขัดแย้งและการจัดการกับความขัดแย้งของหัวหน้าผู้ปฎิบัติตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน เขต 3. วิทยานิพนธ์ ปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ฉันทนา บรรพศิริ โชติ. (2541). ความขัดแย้งในสังคมไทย : ช่องว่างของการรับรู้และความเข้าใจ. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชโลธร ฝาโคตร. (2522). การพัฒนาการปกครองท้องถิ่นไทยในระยะ พ.ศ. 2517 – 2519. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. (2555). วิถีวิทยาการวิจัยทางสังคม. โครงการผลิตตำราและเอกสารประกอบการสอนสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ. พิมพ์ครั้งที่ ๓. เซ็นเตอร์.



ดำรง วัฒนา และคณะ. (2544). รายงานการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการท้องถิ่น. สนับสนุนโดย
สำนักงานสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

เทศบาลตำบลตะเคียนทอง. (2557). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา 2557-2561.

นพนนธ์ หวานชื่น และคณะ. (2556). การจัดการความขัดแย้งในการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นกับ
ผู้นำท้องถิ่น เขตพื้นที่ตำบลฉวาง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวไลย
อลงกรณ์ปริทัศน์ ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2556.

ปฐม มณีโรจน์. (2540). การบริหารราชการแผ่นดิน. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการเมืองการ
ปกครองระดับตำบล หมู่บ้าน. หน่วยที่ 2 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.

ปธาน สุวรรณมงคลและคณะ. (2537). การกำหนดอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่าง
ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น. สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงาน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย.

ปราโมทย์ รวิยะวงศ์. (2554). ปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับผู้นำท้องถิ่น :
กรณีศึกษาอำเภอยางสุธีราช จังหวัดมหาสารคาม. เอกสารประกอบการนำเสนอ
ผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 1 .วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต แผนก
วิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปริญ นิทัศน์เอก. (2553). พัฒนาการของการปกครองท้องถิ่นไทยในพระราชบัญญัติลักษณะ
ปกครองท้องถิ่น (พ.ศ. 2440-2552). ภาคนิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการ
ปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ไพบุลย์ พรชีวะโชติ. (2553). ผลกระทบของความขัดแย้งระหว่างคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วน
ตำบลกับพนักงานส่วนตำบล. (รายงานการวิจัย). นครราชสีมา.มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มานิช สุขเหลือ. (2545). การบริหารความขัดแย้ง. (รายงานการวิจัย). ชลบุรี.มหาวิทยาลัยบูรพา.

รสสุคนธ์ รัตนเสริมพงศ์. (2548). แนวคิดและหลักการบริหารท้องถิ่น เอกสารการสอนชุดวิชา
การบริหารท้องถิ่น. หน่วยที่ 1. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วันชัย วัฒนศัพท์. (2547). ความขัดแย้งหลักการและเครื่องมือแก้ปัญหา. ขอนแก่น : โรงพิมพ์ศิริ
ภักดิ์ออฟเซต.

วุฒิสาร ตันไชย. (2552). ยุทธศาสตร์การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

ศักดิ์ชาย บุญโนนแต่. (2554). การประสานงานเพื่อการพัฒนาระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับองค์กร



ศิริวรรณ วีระกุล. (2550). การศึกษาความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่น กรณีศึกษา ตำบลปากโทก อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก. รายงานการศึกษานิเทศ. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศูนย์ข้อมูลอำเภอ. (2557). www.Amphoe.com. เข้าถึงเมื่อ 13 มกราคม 2557.

สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2550). กฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2556). สรุปรายงานผลการดำเนินงานเวที“พูดจาหาทางออกประเทศไทย”.

สิริรัตน์ สีสัมบัติ. (2552). แหล่งการเรียนรู้ชุมชนกับการฟื้นฟูอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวของ.

วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมศึกษา).มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุเทพ สันทรเกตุ. (2540). ทฤษฎีสังคมวิทยาร่วมสมัยพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีทางสังคมและวัฒนธรรม. พิมพ์ที่บริษัทสำนักพิมพ์ โกลบอลวิชั่น จำกัด อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่.

เสน่ห์ จัยโต. (2533). แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนภูมิภาค. เอกสารการสอนชุดวิชา การบริหารราชการส่วนภูมิภาค.หน่วยที่ 1.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2534). ความขัดแย้งการบริหารเพื่อสร้างสรรค์.กรุงเทพฯ

หลักสูตรรัฐศาสตร์. (2555). คู่มือนักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตร์.

อรทัย กักพล. (ม.ป.ป.). การศึกษาวิจัยความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม กรณีศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น.

อุทัย หิรัญโต. (2523). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ.โอเดียนสโตร์.